
Zelená cesta

Zelená cesta otevřeného přístupu kombinuje publikování ve vědeckých časopisech (uzavřených i otevřených) a uložení (autoarchivaci) článku v otevřeném repozitáři. Autoarchivace se řídí smluvními podmínkami daného časopisu. Pro publikování zelenou cestou je potřeba projít následujícími kroky.

1. krok: Zjistěte si podmínky autoarchivace v daném časopisu

Nejlépe před publikováním samotného článku si zjistěte, za jakých podmínek a zda vůbec lze článek uložit a zveřejnit v otevřeném repozitáři (autoarchivovat). Podmínky jsou zpravidla stanoveny ve smlouvě s vydavatelem (často nazýváno jako License Agreement nebo Copyright Transfer Agreement).

Pokud nemáte smlouvu k dispozici, podívejte se po autoarchivační politice:

- na webových stránkách časopisu/vydavatele;
- do služby [SHERPA/RoMEO](#)

Co lze dělat, když **vydavatel autoarchivaci neumožňuje**? Můžete požádat o výjimku pomocí dodatku ke smlouvě. Vzorový formulář naleznete např. na webu [Evropské komise](#), [SPARC](#), [Scholar's Copyright Addendum Engine](#) nebo českou verzi na stránkách [OpenAIRE](#).

2. krok: Publikujte článek ve vybraném časopisu

Článek můžete publikovat tradičním způsobem v uzavřeném časopisu (dostupném za předplatné) nebo v časopisu s otevřeným přístupem.

3. krok: Uložte svůj článek v repozitáři dle podmínek časopisu

Při ukládání a zpřístupňování článku v repozitáři je nutné se řídit podmínkami stanovenými vydavatelem (viz podepsaná smlouva nebo autoarchivační politika časopisu/vydavatele).

Autoarchivační politika především stanovuje:

Co může být autoarchivováno

Ve smlouvě vydavatel může stanovit, jakou verzi článku je autor oprávněn otevřeně zpřístupnit. U vědeckých článků rozlišujeme tyto **tři typy verzí**:

- **preprint** = submitted version; verze článku, kterou autor zasílá redakci, tzn. před recenzním řízením
- **postprint** = accepted version; verze článku po zpracování připomínek a úprav z recenzního řízení
- **vydavatelská verze** = published version; článek v podobě, v jaké vyšel v časopisu (se stránkováním, přiděleným DOI, v designu časopisu)

Kdy může být článek v repozitáři autoarchivován

Kvůli exkluzivitě distribuce obsahu může vydavatel stanovit časové embargo na zveřejnění. V takovém případě je možné článek do repozitáře uložit, ale k otevřenému zveřejnění může dojít až po uplynutí stanoveného období.

Kde může být článek autoarchivován

Vydavatel může stanovit, ve kterém typu repozitáře lze článek autoarchivovat:

- **institucionální** = repozitář určité organizace, který zpravidla umožňuje ukládat a zpřístupňovat výsledky pouze členům dané organizace
příklad: [CERN Document Server](#)
- **oborový** = repozitář zaměřený na určitý obor nebo oblast, zpravidla umožňuje ukládat a zpřístupňovat výsledky buď členům dané oborové komunity nebo příslušné sdružující organizace
příklad: [arXiv.org](#) nebo [Pubmed Central](#)
- **multioborový** = repozitář bez omezení oborem či příslušností k určité organizaci
příklad: [Zenodo](#)

V krajním případě vydavatel umožňuje zveřejnit článek pouze na osobních stránkách autora – nejedná se však o preferovaný způsob, neboť na klasických webových stránkách není zajištěna dlouhodobá ochrana a dostupnost.

Pro nalezení **vhodného repozitáře ke zveřejnění svého článku** nebo k vyhledání oborové literatury můžete využít databázi otevřených repozitářů [OpenDOAR](#) (**Directory of Open Access Repositories**) nebo **evropskou platformu** [OpenAIRE](#).